

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

ŠTEVILKA 10 ✓ LETO XV OKTOBER 1987

Uresničevanje socialne politike

Gospodarstvo je dokaj izčrpano, osiromašeno in prezadolženo. Ena izmed posledic je upadanje standarda in prilagajanje sedanji ravni gospodarjenja. Socialna politika je sestavina družbeno-ekonomskega razvoja, ki vpliva na celoten družbeni razvoj in humaniziranje življenjskih in delovnih razmer ter na družbeni položaj delovnih ljudi. Trajni cilj socialne politike v socialistični samoupravni družbi je vse boljše in bolj vsestransko zadovoljevanje potreb ljudi, ter krepitev socialne varnosti na podlagi dela in humanizacije delovnih in življenjskih razmer.

Na načelu solidarnosti in vzajemnosti v naši družbi zagotavljamo socialno varnost tistim prebivalcem, ki s svojim delom tega objektivno ne morejo sami, ker se nekateri deli združenega dela znajdejo v gospodarskih težavah, kot tudi tistim, ki objektivno niso sposobni sami sebi zagotavljati socialne varnosti.

Samoupravni sporazum o uresničevanju socialno varstvenih pravic je bil sprejet leta 1984, da bi določil enotno raven socialne varnosti družin oziroma občanov, ki si je sami ne morejo zagotoviti s svojim delom, pomenili osnove, merila in postopke za uresničevanje socialno varstvenih pravic ter določili prispevek k stroškom socialno-varstvenih storitev v socialno varstvenih in drugih organizacijah.

S samoupravnim sporazumom uresničujemo naslednje socialno varstvene pravice: varstveni dodatek k pokojnini, denarna pomoč za brezposelne, delna nadomestitev stanarine, štipendije iz združenih sredstev, družbena pomoč otrokom (po starem otroški dodatek), začasne denarne pomoči, rejdine, denarno pomoč kot edini vir preživljanja, denarno pomoč kot dopolnilni vir preživljanja, razlike do kadrovske štipendije, enkratne denarne pomoči, plačilo oziroma dopolnilno stroškov v socialnih zavodih ter oskrbnih stroškov v organizacijah za usposabljanje, plačilo oskrbe v tuji družini in druge.

V Sloveniji prejema socialno varstveno pomoč vsaka peta družina. Podlaga za presojo upravičenosti do socialno varstvenih pravic je dogovorjena raven socialne varnosti, ki letos znaša:

— 55% povprečnega čistega osebnega dohodka na zaposlenega v Sloveniji v prejšnjem letu za delavce in študente ter učence pri uveljavljanju pravice do štipendije iz združenih sredstev in razlike h kadrovske štipendiji. To pomeni, da je dogovorjena raven te kategorije 67.353 din;

— 50% za zmerno, huje in hudo duševno in telesno prizadete osebe, ki niso sposobne za samostojno življenje in delo. Dogovorjena raven je 61.230 din.

— 43% za nezaposlene osebe, nepreksrbljene odrasle osebe in za otroke, učence in študente. Dogovorjena raven je 52.658 din.

Družbena pomoč otrokom, ki je različna, je odvisna od gmotnih razmer družine, od 1. maja letos znaša od 2.449 din do 52.700 din, povprečna pa je 15.404 din.

Pri ugotavljanju upravičenosti do te družbene pomoči se kot merilo jemlje dohodek na družinskega člana, ki se primerja z dogovorjeno socialno ravni za otroka (43 odst. — to je 52.657 din), razlika pa pomeni višino družbene pomoči otrokom. Najnižji znesek za izplačilo je 2 odst. povprečnega osebnega dohodka, to je 2.449 din, najvišji znesek pa je 15 odst. povprečnega osebnega dohodka, to je 18.369 din. Če je otrok prizadet so starši upravičeni do dodatka za prizadetost, ki znaša 7 odst. povprečnega osebnega dohodka, kar znaša 8.572 din.

Subvencija stanarine je na tretjem mestu vrstnega reda izplačila socialno varstvenih pomoči, tehnika obračuna pa je naravnana na primerjavo tako imenovane »znosne« stanarine z dejansko stanarino. Razlika med znosno in dejansko stanarino je subvenci-

ja, ki pa se popravi s tem, da mora vsak imetnik stanovanjske pravice plačevati vsaj 20 odst. dejanske stanarine ne glede na znosno. Naslednji korekcijski faktor pa je dogovorjena raven socialne varnosti.

V naši delovni organizaciji prejema družbeno denarno pomoč (DDP) otrokom 100 družin in delno nadomestitev stanarine 43 družin. Od tega v TOZD Konfekciji prejema DDP otrokom 20 družin in delno nadomestitev stanarine 7 družin, v TOZD Trgovina prejema DDP otrokom 1 družina in delno nadomestitev stanarine 1 družina, v DSSS prejema DDP otrokom 8 družin, delno nadomestitev stanarine 2 družini, v TOZD Tkanina prejema DDP otrokom 71 družin, delno nadomestitev stanarine pa prejema 33 družin. V tem številu so upoštevane družine, katerih vlagatelji so zaposleni v Novoteksu (če je vlagatelj zaposlen v drugi DO, zamelec pa je zaposlen pri nas, niso vključeni v te podatke).

Na podlagi priporočila skupne strokovne službe SIS zdravstva in socialnega varstva Slovenije ter sklepa skupščine skupnosti otroškega varstva Novo mesto se je DDP otrokom

s 1/9-1987 povečala za 40 odst., s 1/10-1987 pa še za 60 odst. Skupno zvišanje pomoči dodeljenih od 1/5-1987 dalje znaša 124 odst.

Starše, ki imajo otroke vključene v VVO, obveščamo, da so se s 1/10-1987 prispevki za oskrbo otrok v VVO povečali za 25 odst. Najvišji prispevek staršev za predšolskega otroka znaša 52.500 din, od tega znaša cena živila 800 din. Prispevek staršev za živila znaša mesečno 19.200 din in je to najnižji znesek, ki ga starši morajo prispevati.

BERNARDA GRABLOVEC

Izid referenduma, ki je bil 22. septembra

V skladu z rokovnikom za sprejem sprememb in dopolnitev samoupravnih splošnih aktov s področja urejanja odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka, čistega dohodka in osebnih dohodkov (uskladitev naših aktov z družbenim dogovorom o osebnih dohodkih) smo v vseh temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb Novoteksa 22. septembra 1987 izvedli referendum.

Na referendumu smo odločali o sprejemu naslednjih sprememb in dopolnitev

— samoupravnega sporazuma o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka, dohodka in čistega dohodka Novoteksa,

— samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke,

— pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za OD TO in DSSS,

— samoupravnega sporazuma o združitvi v DO Novoteks.

Po pregledu poročil komisij za izvedbo referenduma temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb je komisija za izvedbo referenduma na ravni delovne organizacije ugotovila naslednji izid glasovanja:

TO, DE	vpisanih delavcev	glasovalo	%	ZA	%	PROTI	NEVEL.
TO PREDILNICA M.	368	293	79,6	270	73,3	20	3
TO TKANINA — skupaj	889	788	88,6	532	59,8	226	30
— predilnica	148	133	89,8	97	65,5	31	5
— priprava	187	157	83,9	100	53,4	52	5
— tkalnica	212	187	88,2	110	51,8	70	7
— oplemenitilnica	262	231	88,1	162	61,8	60	9
— IVS	81	80	98,7	63	77,7	13	4
TO KONFEKCIJA I	265	255	96,2	174	65,6	78	3
TO KONFEKCIJA II	334	301	90,1	276	82,6	20	5
TO KONFEKCIJA III	949	692	72,9	639	67,3	40	13
TO KONFEKCIJA Pionir	306	281	91,8	157	51,3	123	1
TO TRGOVINA	144	110	76,4	101	70,1	7	2
DSSS	319	289	90,6	217	68,3	66	6
SKUPAJ DO NOVOTEKS	3.574	3.009	84,2	2366	66,2	580	63

Ker je za sprejem sprememb in dopolnitev samoupravnih splošnih

aktov glasovala večina vseh delavcev posameznih temeljnih organizacij in

delovne skupnosti skupnih služb, so le-te sprejete.

Usmeritve in stališča

Za pripravo in izvedbo občnih zborov osnovnih organizacij zveze sindikatov in volilnih sej sindikalnih konferenc v tozdih, konferenc osnovnih organizacij ZSS v delovnih organizacijah, konferenc zveze sindikatov v sozdih in izvolitev najodgovornejših nosilcev dolžnosti v občinskih, mestnih in medobčinskih svetih, občinskih in republiških odborih sindikatov dejavnosti ter v republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije.

Po 50. členu statuta Zveze sindikatov Slovenije pripravijo člani zveze sindikatov vsaki dve leti občni zbor osnovne organizacije, sindikalne konference tozdov, konference OO ZSS v delovnih organizacijah in sindikalne konference ZS v sestavljenih organizacijah združenega dela pa volilne seje. Organi zveze sindikatov imajo svoje volilne seje, če je po 32. členu statuta potekel mandat, nosilcev najodgovornejših dolžnosti v organih zveze sindikatov in če je potrebno, da na podlagi ocene zamenjajo tudi nekatere člane in dopolnjujejo svojo sestavo.

Na sejah na vseh ravneh, od osnovnih organizacij ZS do republiškega sveta ZSS, je posebno kritično oceniti dveletno delo, predvsem pa to, kako smo uresničevali usmeritve organizacij in organov v svojem okolju, seveda ob upoštevanju kongresnih usmeritev ZS, in pri tem utrjevali

in razvijali svojo ustavno in družbeno vlogo. V zvezi s tem bo potrebno kritično oceniti tudi našo organiziranost, kadrovske usposobljenosti, metode in načine delovanja, ki so odsev razmer in vprašanj v okolju, v katerem delujejo organizacije in organi ZS. Delo je treba oceniti tako, da ugotovimo predvsem to, v kolikšni meri uveljavljamo metode in načine delovanja v ZS, opredeljene s statutom ZSS, konkretizirane v pravilih osnovnih organizacij ZS in konferenc ZS v ozdih, poslovnih delih organov ZS, in kakšna je učinkovitost in odgovornost pri ugotavljanju in uveljavljanju interesov delavcev, članov zveze sindikatov.

Rokovnik priprav in izvedbe

- * dogovor z OO ZSS in vodstvi konferenc ZS v ozdih o pripravah in izvedbi občnih zborov in volilnih sej opravijo občinski sveti ZSS do 15. 10. 1987;
- * občne zборе OO ZS in volilne seje sindikalnih konferenc v tozdih je treba izpeljati do 31. 12. 1987;
- * volilne seje konferenc OO ZS v delovnih organizacijah in konferenc ZS v sozdih morajo biti do 20. 1. 1988;
- * občinski, mestni sveti ZSS in občinski odbor sindikatov dejavnosti naj izpeljejo svoje seje do 20. 2. 1988;
- * medobčinski sveti ZSS, ROS dejavnosti in RS ZSS morajo pripraviti svoje seje do 15. 3. 1988.

vpliva in moči ne le na družbene zadeve, marveč niti na same partijske. Zato so brez vrednosti sama gesla in načela kot na primer demokratični centralizem, po katerem naj bi o partijskih zadevah soodločali vsi komunisti. Vemo tudi, da so vodstva (oblastna in politična) precej zlorabljala zaupanje, ki jim ga je ljudstvo dalo predvsem na podlagi uspehov v NOB in v spopadu s stalinskimi hegemonističnimi pritiski. Preprosto rečeno, ljudstvo je zadeve spustilo iz rok in se zanašalo, da bodo vodstva in voditelji tudi v vseh drugih primerih svojo dolžnost opravljali uspešno in pošteno. Vendar ni bilo tako.

Zavoljo vsega tega sem kot komunist skrajno ogorčen nad načinom obravnavanja komunistov ne le v javnih občilih, marveč tudi v navadnih kavarniških obiranjih in meditiranjih. Beseda komunist postaja vse bolj navadna zmerljivka. In spet pade največkrat po povsem nedolžnih. Če smem biti osebni: mene kot neznanca in nepomembno partijsko statistično postavko lahko oblaja vsakdo, ki ve, da sem komunist, ne da bi se vprašal, kaj sem doslej naredil in kaj sploh lahko naredim. Ko pa takšnega vprašam, zakaj očitkov ne zabrusi v brk temu ali onemu funkcionarju, mi pač pove, da tega ne more, ker smo komunisti (spet vsi mi)! naredili takšen policijski režim, ki ščiti samo ljudi na položaju. Žal je takšnemu človeku treba vsaj deloma dati prav, saj nas primer Agrokomerca vnovič opozarja, kako lepo se mogočniki zavarujejo, žrtvujejo pa nekaj žrtvenih jagenj.

Zato ne protestiram samo proti odnosom v partiji in v družbi, kjer nimam nobenih dejanskih možnosti, da bi se bojeval za kakršnekoli pozitivne spremembe, saj je uspešno le povzpetniško trobljenje v »uradni rog«. Protestiram tudi proti obravnavi komunistov v javnosti, posebej v javnih občilih, ki vse komuniste meče v isti koš samo zato, ker so komunisti,

ne sodi pa jih po tem, kaj so, kaj počno, za kaj si prizadevajo. Ne vprašujejo se, če mnogi ne vztrajajo v ZK preprosto zato, ker so prepričani, da lahko partijo »popravijo« samo poštenu komunisti in da tega zagotovo ne bodo naredili malomeščanski egoisti in šušmarji (ki v tem sistemu lepo živijo, si delijo položaje in visoke plače, obenem pa najbolj nizkotno rovarijo proti tej isti ureditvi in partiji in se ne mučijo z vprašanjem, koliko so tudi sami prispevali h krizi, sklicujoč se prav na samoupravljanje in demokracijo).

Vest, ki so jo nedavno kot svojevrstno senzacijo priobčila številna glasila, češ da je analiza povzročiteljev gospodarskega kriminala pokazala, da je vsak tretji kriminalni komunist, je spričo vsega tega skrajno brezobzirno in tendenciozno natolečevanje. Nikomur se ne zdi vredno povedati natančneje, za kakšne vrste (in razloge — celo zakonske, žal!) kriminala gre in kdo so ti komunisti, ki povzročajo gospodarski kriminal. Takšno pavšalno mnenje se po načelu halo-efekta kmalu sprevrže v »ugotovitev«, da je že kar vsak tretji komunist kriminalni. To ni moja trditev; imeli pa smo že priložnost slišati takšno interpretacijo.

Zato se najodločneje zavzemam in se bom po svojih močeh tudi boril za to, da vselej točno povemo, kdo je tisti, ki je to ali ono zakrivil, kdo mu je pri tem držal hrbet, kdo ga ščiti pred preiskavo in obravnavo in da proti temu pogumno, razločno in svobodno protestiramo, da razkrinkamo in onemogočimo vse, ki zlorabljajo položaj in zaupanje in uporabljajo najpodlejšše manipulacije in podobno. To mora veljati za komuniste in nekomuniste in šele tako bo mogoče moralno in drugače ukrepati tudi proti vsem, ki žaljivo in poslošno govorijo o pripadnikih tega ali onega nazora, narodnosti in poklica...

Po Delavski enotnosti priredil:
ZVONE PRESKAR

Razmišljanje o komunistih, antikomunistih in kriminalu

Komunisti so bili zmeraj bolj ali manj na udaru. Seveda so bili in so do njih neprizanesljivi predvsem njihovi nasprotniki. Komuniste so nekoč zmerjali (in v svojo protikomunistično gonjo vpregli neprosvetljene, zmanipulirane množice) imetniki oblasti in družbenega vpliva, ker so si komu-

nisti postavljali takšne cilje, ki so ogrožali položaj oblastnikov. Danes pa zamerijo komunistom, češ da so si prilastili oblast in jo uveljavljajo v nasprotju z nekdanjimi razglašeni cilji: enakopravnostjo, poštenostjo, neposredno demokracijo itd.

Ko govorimo o (ne) odgovornosti jugoslovanskih komunistov za (ne) uveljavitev ciljev in načel, s katerimi so pridobili podporo ljudi in izključno s tem pogojem uspeli likvidirati kapitalistično družbeno ureditev ter vzpostaviti socialistično, moramo nujno upoštevati velikanske razlike med komunisti. Izhajati je moč izključno iz družbenega položaja oziroma funkcij, ki jih imajo posamezni komunisti.

Hitro se pokaže, da množica komunistov nima malodane nobenega

Gospodarski vidik rekreacije

Vse več je podatkov in trdnih dokazov, ki pričajo, da je boj za pravilno usmerjenost v športni rekreaciji pomemben tudi z zdravstvenega in gospodarskega vidika. Znano je namreč, da športniki bistveno lažje prenašajo nekatere bolezni in potrebujejo precej manj časa za okrevanje kot drugi ljudje.

S to problematiko se v razvitem svetu ukvarjajo že več desetletij. S tem v zvezi želijo strokovnjaki doseči predvsem dvojce: navdušiti čimširši krog ljudi za redno športno dejavnost in za zdravo življenje. To z drugimi besedami pomeni, da bi se odrekli poživilom; nikotinu, alkoholu in podobnim stvarim, ki počasi, a vendarle vztrajno uničujejo zdravje. Gre tudi za moralno vprašanje. Človek se mora potruditi, da je zdrav, aktiven in ustvarjalen ter v vsakem pogledu polnovern član družbe.

Mnoge raziskave so potrdile, da so športniki oziroma rekreativci zane-

sljivejši na delovnem mestu, da jih telesne spretnosti varujejo pred poškodbami, da poredko obiskujejo zdravnike in da so razmeroma zelo odporni proti stresu. Po skoraj desetletni raziskavi so v nekem podjetju na Švedskem ugotovili, da so športniki izostali z dela 4673 dni, delavci in kontrolne skupine, ki se niso ukvarjali z rekreacijo, pa kar 13.478 dni. Do podobnih ugotovitev so prišli tudi drugod, ko so primerjali zdravje športnikov in nešportnikov. Rekreativci imajo namreč poleg drugih prednosti tudi obsežnejše znanje o zdravem načinu življenja, zato si uspešneje prizadevajo ohraniti svoje psihofizične sposobnosti in mladostni videz.

V sleherni družbi naj bi torej skrbeli za množično telesno vzgojo in za zdrav način življenja. To se že kako obrestuje, tudi gospodarsko.

Povzeto iz Delavske enotnosti

Kiro Fetak je dobil priznanje za športna oblačila. Res so bila njihova oblačila za prosti čas (jogging) prava paša za oči, čeprav bolj primerni za izlet v mesto kot pa za tekanje po travi.

Na sejmu mode v Beogradu so podelili naslednje nagrade:

Moška konfekcija: Zlata košuta: Klub

Srebrna košuta: Mura

Ženska konfekcija: Zlata košuta: Teteks

Srebrna košuta: Labod

Športna konfekcija: Zlata košuta: Kiro Fetak

Srebrna košuta: Zemun TIZ

Tkanine: Zlata košuta: BVK

Srebrna košuta: Teteks

Trikotaža: Zlata košuta: Rašica

Srebrna košuta: Iteks

Perilo: Zlata košuta: TIZ Zemun

Srebrna košuta: Bela Crkva

Dodatni program: Zlata košuta: Veplas

Srebrna košuta: MTČ

Otroški program: Zlato lane: Koradeče

Srebrno lane: Mladost NS

Nagrado revije Media Marketing za propagandni nastop na sejmu Mode v svetu 87 Beograd sta dobila Mura in Novoteks.

KSENJA SKULJ

Sejem mode v Beogradu od 5. 10. do 9. 10. 1987

Oktobrski beograjski modni sejem nam je dal vpogled, kaj se dogaja z jugoslovansko modo. Na njem so predstavili svoje izdelke naši najbolj znani proizvajalci konfekcije ter tkanine in sicer predvsem za modno sezono pomlad — poletje 1988. Večina kar uspešno sledi svetovni modi, vsaj kar zadeva barve in linije. Seveda pa bi se dalo še marsikaj storiti pri sami predstavitvi izdelkov, predvsem v tej smeri, da bi dosegli kombinacijo lastnosti, s katerimi se odlikujejo veliki sejmi v tujini, to so harmonija, enostavnost, čistost in blišč.

Slovenski proizvajalci so se sejma udeležili kar v velikem številu. Zelo lepo kolekcijo športnih oblačil v beli, vijola in zeleni barvi je prikazal M — Klub, Mura in Novoteks sta se predstavila s kolekcijo oblačil v naravnih svetlih tonih, narejenih iz naravnih materialov, predvsem mešanic z lanom. Kroj iz Škofje Loke je očaral z elegantnimi ženskimi kostimi v pastelnih tonih, prav tako Gorenjska oblačila, čeprav v črno-rjavi kombinaciji in seveda nagrajeni Labod.

Jutranjka je predstavila otroški program jeansa in ga poživila s tkano močnimi barv iz barvne skupine »olympic«. Žal pa je bilo uporabo enake Tekstilindusove tkanine opaziti še pri najmanj dveh drugih razstavljalcih. Beti je predstavila zelo zanimivo kolekcijo izdelkov za prosti čas in sicer vse vrste oblačil: daljše in krajše zgornje dele ter hlače in krila različ-

nih linij. Rašica in Almira sta bili tudi tokrat zelo solidni z udobnimi oblačili v zemeljskih in peščenih tonih.

Od drugih proizvajalcev se je zelo izkazal Oteks s kolekcijo enostavnih

in elegantnih svilenih oblačil ter Jugoplastika, ki je uporabila vodoodbojen material za vse kose oblačil: plašče, krila in hlače v črno-beli kombinaciji.

Modne tendence za tkanine s pariškega sejma Premiere Vision za jesen — zimo 88/89

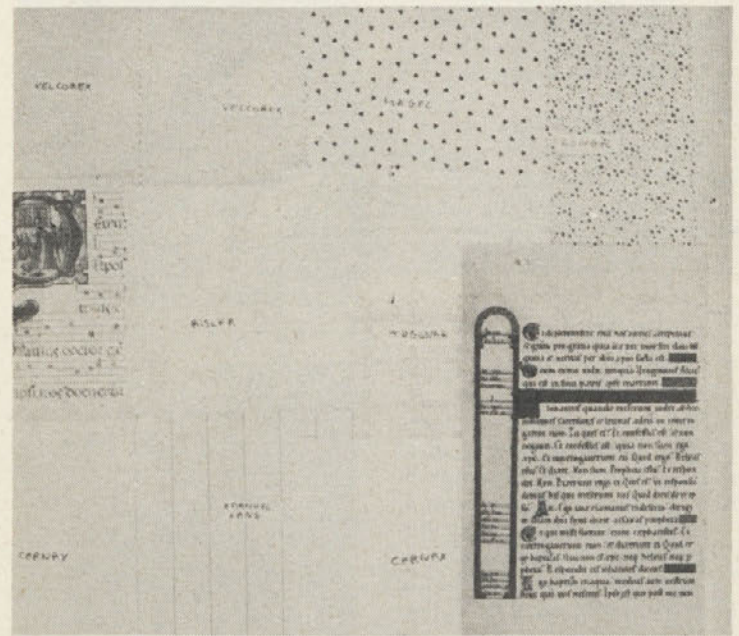
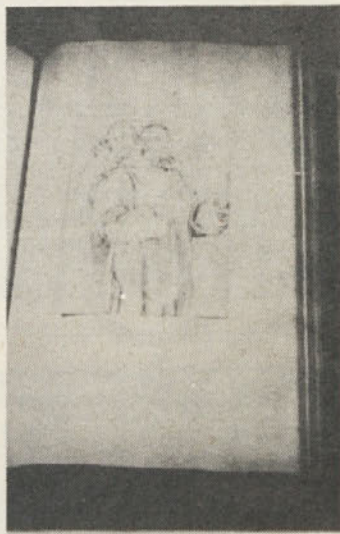
Tkanine za jesen — zimo 88/89 so razvrščene v pet skupin: Tišina (Silence), Mrak (Twilight), Anonimno (Anonymous), Upanje (Hope) in Žar (Flame).

1. Prva, izredno močna in pomembna skupina Tišina predstavlja absolutnost bele barve, ki se kombinira s surovo in zlato barvo. Pri materialih prevladujejo lahko rustikalni materiali: volna, surova svila, mešanica svila/lan.

Tipi tkanin: flanele, debelo sukno, roševina, krepki, žameti, težji bombaži, šifon, nylon, čipke, imitacija ovčje kože — teddiji, pomembne pa so tudi elastične, prožne tkanine.

Vzorci: zrnčast izgled, površinski efekti — reliefi, satovje, pri tisku »rokopisni« vzorci.

Skupina je bila predstavljena z delom in belimi oblačili menihov, ki so ustvarjali v samostanih v popolni tišini in miru.

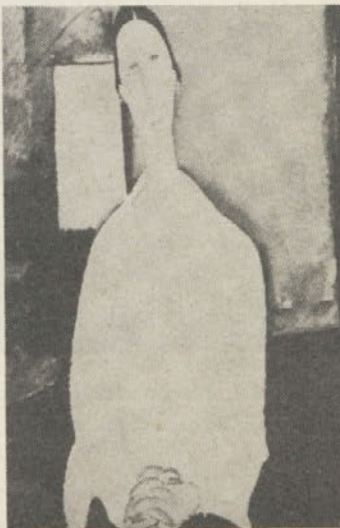
2. Skupina Mrak predstavlja prenečenje temnih barv: črne, indigo modre, vinsko rdeče, antracitno sive, mornarsko modre, barve slive.

Materiali: fina česana volna ali bombaž, mešanica volne in svile.

Tipi tkanin: elastične tkanine, sukno, flanela, saten, gladki žamet, tiskani žamet, rebrasti žamet, bombažni kepri, chine, doubli, broché, oman, volneni jerseyi s površinskimi efekti-reliefi, chiné jerseyi, vezanine, čipke.

Vzorci: klasični vzorci, prenovljeni s temnimi barvami, ki se med seboj dopolnjujejo, črte, karo, izrazito moški izgled tkanin, pri tisku »rokopisni vzorci«, umetniške skice, risbe.

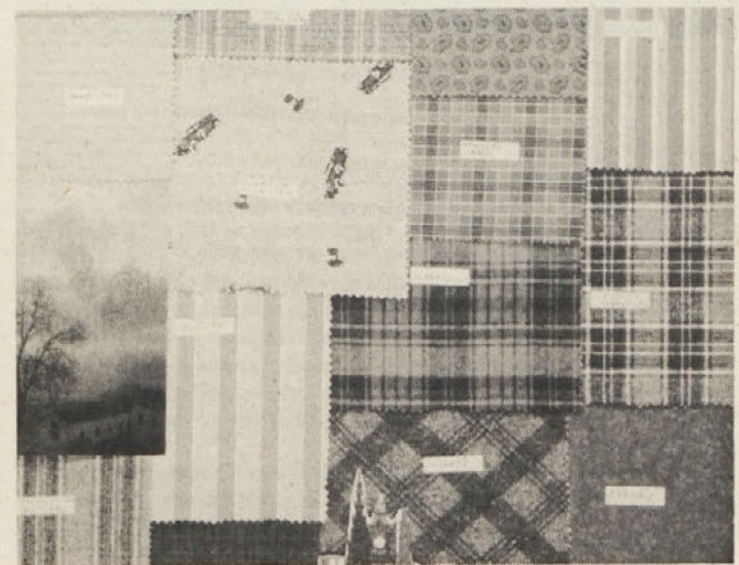
Ta tema predlaga bele bluze, kot vidimo na slikah slikarja Modiglianija, ki je ustvarjal v začetku 20. stoletja, visoke pasove, bele ovratnike, T-srajce, metuljčke, »povečana ramena«.

3. Anonimna skupina prikazuje diskretnost nerazločnih, zamegljenih tonov begé, temno škrlatne, kamel in skrilasto modre barve. Že samo ime izraža željo po neopaznosti, kar izražajo nedoločene barve.

Chiné preje, motni nejasni vzorci, elastične tkanine, tweed, shetland, etamin, kepri, trikotin, jersey, rebrasti žamet.

Vzorci: chiné in ombré črte, karo na surovi osnovi, vzorci odev. Pri tisku retro-šport figure alpinistov, pilotov, prepletajoči vzorci.

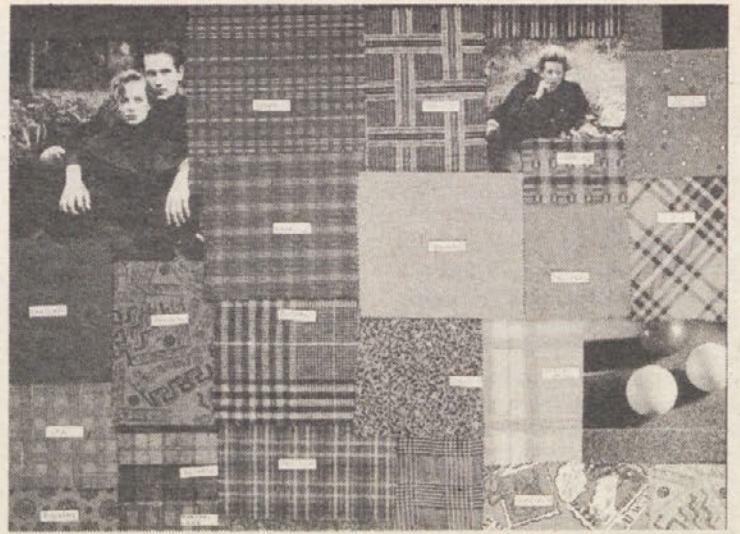

4. Upanje je skupina, ki predstavlja moč enobarvnih, ekološko zelenih in rjavih tonov: biljardno zelena, jagneževa, smrekova zelena barva, barva bronca in bakra. Zelena barva je simbol upanja in življenja in ta tema se nekako vključuje v ekološke probleme.

Tkanine: vojaško sukno, loden, težki gabardeni, raševinaste tkanine, rebraši žamet nylon. Obdelava z gumo, poliuretanom za nepremočljive plašče.

Pri vzorcih prevladuje empirski stil, katerega priljubljeni motivi so bile črte, čebele, lovorike.

Pri tisku pa so prisotne figure vojakov iz francoske revolucije.

5. Žar je zadnja skupina, ki prav tako poudarja moč enobarvnih, gledališko-rdečih: kardinalsko rdeča, karmin, cinober. Inspiracija za to skupino je vzeta iz baroka, za katerega so značilne bogate rdeče barve.

Bogatim barvam so prilagojene tudi tkanine, ki poudarjajo sij oziroma žar rdečih, in sicer: gladki žameti, sateni, elastične svilene tkanine, šifon, broché, lamé, organza, čipke, vezanine.

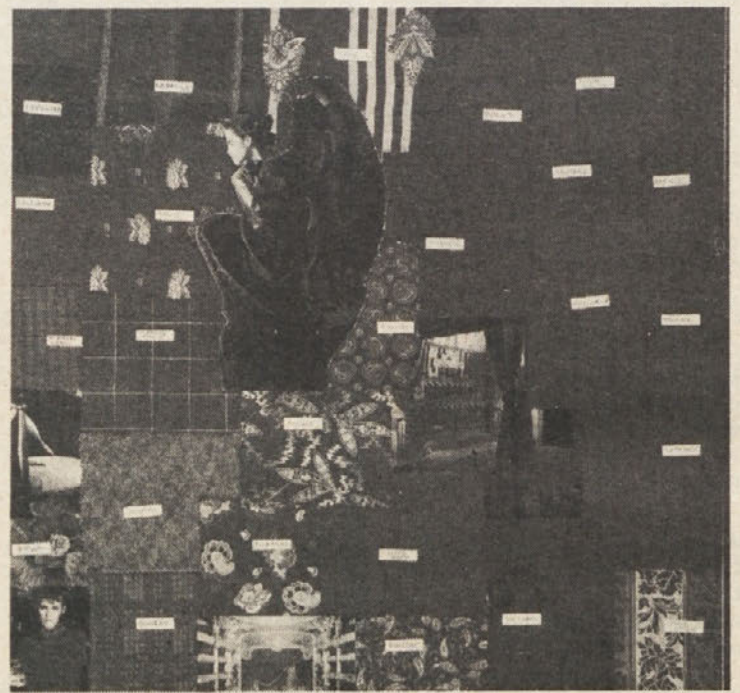
Vzorci 18. stoletja: kašmirski šali, žakardni motivi tapiserij, cvetni medaljoni, pohištveno blago takratnega časa. Opazen je tudi vpliv španskega arhitekta Gaudija, ki je ustvarjal v obdobju Art Nouveau, vpliv pompozne umetnosti.

Kot zaključek lahko rečemo, da se moda umirja in postaja vse bolj klasična. Vzorci so neupadljivi, v ospredju so enobarvne oziroma gladke tkanine, pri katerih je bistvena kvaliteta in seveda prava barva. Hkrati pa postaja moda vse bolj »draga«, kajti predlaga

uporabo kvalitetnih, dragih materialov in tkanin npr. žametov, čipk, satenov, tkanin iz finih česanih voln, shetlandov.

VLADKA KEŽMAN

ČOPIČ ZAMENJAL ZA TENOR

V petek, 2. oktobra, smo imeli v delovni organizaciji majhno slovesnost. V menzi je namreč bila otvoritev razstave oljnih slik Draga Čudna, nekdanjega tenorista ljubljanske Opere in enega najbolj priljubljenih pevcev v opernem ansamblu.

Kot upokojenec se je posvetil slikarstvu. Najraje ima tihožitje in krajine, ki jih realistično upodablja v olju. Svoja dela je najprej predstavil občinstvu v Ribnici, sedaj pa je obiskal tudi našo delovno organizacijo.

O slikarju in pevcu nam je nekaj več povedal njegov prijatelj Lado Smrekar, zatem pa sta nastopila še pevec Tone Kozlevčar, dolgoletni član Slovenskega okteta, zdaj pa Ribniškega okteta in Miha Dovžan s svojimi citrami.

Šetindvajset platen Draga Čudna s tihožitji in podobami iz narave bo v menzi delovne organizacije na ogled in za prodajo mesec dni.

D. Z.

PRIPOROČAMO!

Pri Delavski enotnosti v Ljubljani bo v kratkem izšla zanimiva brošura z naslovom »Kako in kdaj v pokoj«. Namenjena je vsem tistim delavcem, ki se bodo upokojili v naslednjih nekaj letih — do leta 1990 in tudi kasneje. Če smo uvodoma zapisali »zanimiva«, potem je treba zapisati še: nadvse koristna za bodoče upokojence, ki bodo iz nje izvedeli, kaj jih v prihodnje čaka in na kaj morajo biti pozorni, pri odhodu v pokoj; koristna in potrebna pa tudi tistim, ki se poklicno ukvarjajo s tem, da bodočim upokojencem pomagajo in svetujejo pri tako pomembni odločitvi, kot je odhod v pokoj.

Avtor Jože Kuhelj, priznani strokovnjak s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja, v brošuri natančno — s konkretnimi primeri — pojasnjuje oblikovanje pokojninske osnove in odmero pokojnin, upokojitev zavarovancev, ki jim bo delovno razmerje prenehalo do 31. decembra 1989 in kasneje, ter upokojitev zavarovancev, ki jim je delovno razmerje prenehalo do 31. decembra 1986, pravico do pokojnine pa uveljavljajo do 31. decembra 1989 ali kasneje. Ob tem avtor pojasnjuje še najprimernejši čas za odhod v pokoj, ob koncu tudi pregled vsega, kar potrebujemo ob odhodu v pokoj.

Brošuro lahko naročite pri Delavski enotnosti Celovška 43, 61000 Ljubljana.

Naše srečanje...

Po nekaj deževnih dnevih je v soboto, 3. oktobra, spet posijalo sonce. Bilo je nadvse zaželeno, saj je bil za naš aktiv Rdečega križa pomemben dan. Imeli smo namreč (že štirinajsto) srečanje z našimi Mariborčani, to pot v Novem mestu. To soboto je transfuzijski oddelek bolnišnice organiziral izjemen krvodajalski dan za nas in naše prijatelje iz pobratenega aktiva.

Goste smo pričakali na Otočcu. Okrašeni z nageljčki smo potem vstopili na transfuzijski oddelek, kjer nas je že čakala ekipa prijaznega

osebja na čelu z dr. Ludviko Baraga-Žiberna. V imenu Novomeščanov je Mariborčane pozdravil Danilo Kovačič, predsednik Občinskega odbora Rdečega križa. Besedo mu je pozneje vrnila predsednica aktiva krvodajalcev MTT Marija smeh. Odvzem krvi je potekal hitro, tako da smo se že pred 12. uro odpravili naprej. Našim gostom smo želeli pokazati Šmarješke Toplice. Toplo, sončno vreme je bilo kot nalašč za to.

V Šmarjeških Toplicah je vsak krenil po svoje, eni v park na sprehod,

**HVALA ZA ŽIVLJENJE
TEBI, KI SI DAL
KRI IZ ŽIL
DEL SEBE SAMEGA.**

drugi v restavracijo, nekaj pa nas je odšlo proti zunanjim bazenom. Posedli smo ob malem, lesenem bazenu in se sončili kot martinčki. Iz bazena nas je vabila topla, čista termalna voda in žal nam je bilo, da nimamo kopalke. Pa ne bi bili to, kar smo, če ne bi kar naenkrat nekaj štrbunknilo v vodo. Ni bil to hudič, ki bi ga Krjavelj presekal na dvoje, bil je to najbolj korajžen in iskric poln Mariborčan, ki si ni mogel kaj, da se ne bi namočil v zdravilni vodi, pa čeprav v spodnjem perilu!

Nazaj grede v Novo mesto smo gostom razkazali tudi grad Otočec in jih potem odpeljali v Novoteksovo menzo, kjer smo jim pripravili skromno kosilo. Kljub temu, da smo se na vsakem koraku morali opravičevati za-

radi skromnosti, pa je bilo vzdušje enkratno, kot vedno ob vseh naših srečanjih. Ob zvokih vesele muzike smo se tudi zavrteli in do solz nasmejali šegavosti muzikanta Toneta.

Čas slovesa je kar hitro prišel. Slovo je bilo prisrčno, tudi pohval za našo organizacijo ni manjkalo. Veseli smo bili, da je bilo vsem všeč, saj smo ta dan pripravljali s skrbjo in z vsem srcem. Zaželeli smo si, da se ta naša srečanja ne bi končala, da razne inflacije in stabilizacije ne bi preprečile akcije, katere namen je predvsem človekoljubnost. Če bomo s krvjo, ki smo jo darovali sončnega oktobrskega dopoldneva pomagali neznanemu človeku lajšati trpljenje ali celo rešili življenje, potem smo veliko storili.

MILENA MAVSAR

Prišli — odšli

V mesecu septembru so se v naši delovni organizaciji zaposlili naslednji novi delavci:

TOZD TKANINA

DE predilnica: Dragica Radonič, Andjela Blizanc, Ana Smrke, Soka Djuranovič

DE priprava: Branka Lužar

DE tkalnica: Ciril Jurgalič, Ludvik

Korak, Julijana Stankovič, Goran Rosič, Rozalija Kastelic, Nazifa Ribič, Milenka Nikolič, Anton Breznik, Kimeta Mehovič

DE oplemenitilnica: Mirjana Stopar, Stanislava Hudoklin

Investicijsko vzdrževalni sektor: Rajko Kresal

TOZD KONFEKCIJA:

Marija Bedek, Melita Grubar

TOZD TRGOVINA:

Amila Sulejmanovič (prod. Sarajevo)

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB:

razvojni sektor: Manica Barbič — za določen čas
kadrovsko splošni sektor: Božica Simič

prodajni sektor: Milan Šoster — za določen čas, Tatjana Seničar

(Nadaljevanje na 8. strani)

V istem času so našo delovno organizacijo zapustili:

TOZD TKANINA

DE priprava: Miladin Ivanič, Melvilda Junuzović

DE tkalnica: Franc Kuplenk, Marija Dereta

INVESTICIJSKO VZDRŽEVALNI SEKTOR: GANTAR LEOPOLD

TOZD KONFEKCIJA:

Marija Nosan, Ivanka Penca

TOZD TRGOVINA:

Momir Milanović — prodajalna Prnjavor

Upokojila se je naša delavka DANICA HRASTAR

PRERAZPOREJENI:

— Dragan Stopar iz DE priprava v SS TOZD TKANINA

— Danka Dženič iz DE tkalnica v DE oplemenitilnica

— Ljubica Bercko iz prodajnega sektorja — razvoj izdelkov v TOZD Konfekcija

Začasno prerazporejena iz TOZD Konfekcija v tehnično službo konfekcije — oddelek kooperacije: Jože Mišmaš, Jelica Spasovski

Na odsluženje vojaškega roka so odšli:

— Raif Sijarič — DE oplemenitilnica

— Kroni Enver — DE oplemenitilnica

— Roman Ratajec — prod. sektor — skladišče hlač

VIDA KOLENC

FANIKI

Da čas hitro mineva, se vsi zavedamo, vendar na to radi pozabljamo. Kar malce prehitro je prišel dan, ko se je od nas poslovila naša sodelavka Fani Kranjc, rojena 30. septembra 1932 v Babnem polju na Notranjskem.

Da je življenje težko, je spoznala že zelo zgodaj, ko je mati ostala sama s 6 otroki. Prišla je vojna, v boju je sodelovala tudi vas, v kateri je živela Fani. Vsak je po svojih močeh pripomogel k osvoboditvi naše dežele, tako tudi Fani kot kurirka. Po vojni je bila sprejeta v SKOJ, sodelovala na raznih delovnih akcijah, brigadah, ter pomagala pri izgradnji porušene domovine.

Leta 1952 se je preselila v Leskovic k sestri, kjer se je tudi zaposlila. Tam je spoznala moža Viktorja in si ustvarila družino. Prišli so otroci, pustiti je morala službo, kot večina žena, kajti vrtci so bili tedaj redki. Leta 1965 pa se je z družino preselila v Novo mesto, v bližino rojstnega kraja njenega moža. Fani se je 14. 3. 1966 zaposlila v Novotekovski predilnici. Delo je opravljala v treh izmenah, čeprav so bile delovne razmere težje, avtobusni prevoz slabši, je z veseljem hodila na delo, saj so bili odnosi med delavci zelo tovariški.

Tudi družbenopolitično je bila zelo aktivna, delala je v raznih organih, komisijah, že od leta 1952 je član ZK. Med drugim je bila tudi član IO DO, delegat zbora ZD občinske skupščine, predsednik ZB — aktiva Novo-

teks, članica medobčinskega sveta ZK, leta 1978 je bila na občinski konferenci izvoljena za delegatko na XI. kongresu ZK v Beogradu.

Leta 1979 je iz predilnice odšla na novo delovno mesto v fizikalni laboratorij, kjer se je hitro vključila v novo okolje. Mineva čas, leta se obračajo, z leti rada pride tudi bolezen. Zaradi zdravstvenega stanja je začela delati le po 4 ure. Zdravje ji ni več dopuščalo, da bi bila še naprej tako aktivna. Prišel je čas, ko Fani odhaja v pokoj, zapušča delovno mesto, delovno organizacijo, v kateri je bila ena izmed mnogih potrebnih koles, ki je pomagalo, da se je ta veliki stroj vrtel. Zapušča sodelavce, s katerimi se je razumela in so jo cenili kot dobro delavko in tovarišico.

Želimo ji, da bi se ji zdravstveno stanje izboljšalo in da bi delo med nami ohranila v lepem spominu.

Sodelavci

Sodelavke fizikalnega in kemijskega laboratorija!

Tako kot večina ljudi sem se tudi jaz veselila odhoda v pokoj. Vendar je bilo slovo od Novoteksa kljub temu težko, še posebej, če imaš dobre sodelavke. Zato se vam zahvaljujem za čudovito darilo ob odhodu in za vse lepe trenutke, ki smo jih preživele skupaj.

Vedno se vas bom rada spominjala in vam želim veliko uspeha v službi in doma.

FANI KRANJC

JOŽE STAREŠINIČ

Pred mnogimi desetletji je v šolo na Preloko hodilo štiristo otrok. Pred leti, ko je število učencev padlo pod deset, so šolo ukini in učence vozijo v Vinico. To dovolj nazorno govori, kako so se ti kraji v zadnjih sto in več letih praznili. Sprva so se ljudje izseljevali v Ameriko, Kanado, avstralijo. Preločanov in njihovih potomcev je v svetu nekajkrat več kot doma. Izseljevanje se po vojni ne samo da ni ustavilo, ampak se je celo okrepilo. Odhajali so na delo v nemčijo, se preseljevali v večje kraje, kjer so lahko dobili delo, mladi se po končanem šolanju niso vračali domov.

Jože Starešinič, še ne 30-letni Preločan, je prve štiri razrede osnovne šole še končal v rojstni vasi. takrat že edina učiteljica za vse štiri razrede. Prvi in drugi razred skupaj dopoldne, tretji in četrti, spet skupaj, popoldne. Odkar so šolo ukini, se Starešiničeva skupaj z otroki vozi v Vinico. Jože se je po končani osemletki vpisal na srednjo tekstilno šolo v Kranju. »Bil sem že vpisan na elektro-

viniškem Novoteksu in se po končanem študiju vrnil domov na Preloko ter se zaposlil v Vinici. Najprej je bil pomočnik mojstra, potem kontrolor, vodja proizvodnje in sedaj je direktor. »Dobro poznam vse delo v našem tozdu. Mi smo proizvodni tozd, ozko specializirani za izdelavo moških in ženskih hlač ter kril in jaz sem tehnično, proizvodno usmerjen direktor. V administraciji imamo le pet, šest ljudi, vseh zaposlenih pa je 340, velika večina od teh je žensk, na delo, ki poteka v dveh izmenah, pa prihajajo z obeh strani Kolpe. Tako rekoč vse delamo za izvoz.« Ta tovarna je ne samo za Vinico, ampak še za številne kraje z obeh strani Kolpe rešitev, morda je za sosednje hrvaške kraje še pomembnejša, saj med dugo Reso, Ogulinom in Vrbovskim ni tovarne, kjer bi se sicer te ženske lahko zaposlile. In to znajo ceniti. »Zgodi se, da pozimi avtobus ne more odpeljati na delo zaradi novo zapadlega snega, pa ga ženske same skidajo. Seveda imajo ti ljudje doma še zemljo in na to ne smemo pozabiti. Zlati pri dopustih je treba kar se da uspešno krmariti med tovarno in zemljo.«

Zadnja leta se je tudi na Preloki veliko spremenilo, v precejšnji meri tudi zaradi prizadevnosti in sposobnosti Jožeta Starešiniča in drugih mlajših vaščanov, ki so se odločili, da bodo živeli v svoji vasi. V Nemčiji dela samo še eden, ostali so se vrnili, zgradili nove hiše, nakupili kmetijske stroje, mladi se na delo vozijo od doma. Dokončujejo večnamenski dom, v gradnjo katerega so vložili ogromno svojega denarja in 20.000 prostovoljnih delovnih ur, pred štirimi leti so dobili asfalt na vasi, za kar so sami prispevali več kot polovico potrebnega denarja, sedaj bodo dobili telefon, za kar bodo morali spet sami odšteti lepe denarje,« kljub težkim težkim časom so ljudje že pripravljeni prispevati za razvoj teh vasi, samo prava organizacija je potrebna. »Kaže, da bo kmalu rešena tudi ena njihovih najbolj bolečih točk — dobra cesta do Vinice. Letos je pol te ceste že asfaltirane. »Potem, ko bo asfaltiranih vseh 8 km, bomo pa že skoraj Viničani,« se zasmije Jože, ki ga mesto ni nikoli mikalo. »Ni kaj, jaz sem Preločan, in za bogom se ne popravlja.«

Iz Dolenjskega lista

tehnično v Ljubljani, imel sem štipendijo in bil sprejet v internat. V šoli so me nagovarjali in prepričali, da sem se prepisal.« Takrat se je v Vinici začelo delo v sedanji Novoteksovi temeljni organizaciji Kofenkacija Vinica. Mislili so že na mlade kadre in seveda so domači najboljši in najzanesljivejši. Kmalu bo leto, kar je direktor tega tozda Jože Starešinič. Na delo se vsak dan vozi iz 8 kilometrov oddaljene Preloke.

»Novoteksov štipendist sem postal leta 1972, po končani srednji tekstilni šoli so me štipendirali tudi kot študenta na višji šoli za organizacijo dela, ki sem jo prav tako končal v Kranju.« Počitniško prakso je od začetka opravljal v

Slovenija
Moja dežela

Modne tendence za jesen – zimo 1988/89 – moški program

Za sezono jesen – zima 1988/89 je treba poenostaviti, prečistiti in narediti nekoliko lažje tkanine. Gre za predstavitev modne klasike in povratek moške obleke, ki igra vodilno vlogo.

Tipi tkanin, vzorci, barve:

Za sezono jesen – zima 1988/89 je značilna delitev proizvajalcev, na tiste, ki izdelujejo rafinirane tkanine iz česanih prej finih števil, in tiste, ki se osredotočijo na manj krizen, bolj moden trg za mlade.

V prvem primeru je opazna zahteva po novih tipih tkanin, ki so nekoliko lažje, vzorci pa so preprosti in rafinirani. Zanesljiva vrnitev h klasiki bo skoraj obvezna, čeprav popostrena za barvo in efektnimi prejami. V drugem primeru pa je namen iskanje obleke, ki ni več gladka, ampak izraža relief in gibanje, kar se doseže z uporabo dveh različnih materialov kot sta volna in bombaž v isti tkanini ali uporaba dveh volnenih prej z znatno visoko in nizko številko. Variante v debelini ter sukanje prej in posebne oplemenitilne tehnike nudijo ta neobičajni »lived-in« videz. Lahko jih imenujemo »lažne enobarvne gladke tkanine« ali »vzorci svobode tkanine«, za katere je značilen tridimenzionalen izgled, ki je moden. Želja po »uglednosti« je prav tako sprejemljiva za mlade in starejše.

Ta novi val »moderne uglednosti« je dosledno naklonjen ponovnemu odkritju klasičnih tkanin in predstav-

lja natančen, bistven in rafiniran stil oblačenja. Kompletно oblačilo ponovno postaja simbol današnjega življenjskega sloga in ima vodilno vlogo v zimskih kolekcijah. Barve so zelo rafinirane in prefinjene in jih imenujemo nove nevtralne barve, ki potekajo od sivih, modrih, zelenih, rjavih do nekoliko bolj izrazitih tonov olivno zelene, kaki, rjaste, ki so še vedno zelo mehki in se vrstijo po intenzivnosti od svetle do zelo temne. Osnovne barve za zimo 1988/89 se delijo na dve povsem ločeni in natančni barvni skali. Prva vsebuje sive tone od svetlih do temnih, ki so prežeti z barvo, da dobimo rezultat obeh zasivljenih in diskretnih. Druga skupina barv je mogoče pomembnejša in jo označujemo kot »nove nevtralne barve«. Skupina obsega zelo temno zelene, olivne tone, odtenke maha, kaki barve, ki se mešajo med seboj, vedno pa so zelo zasivljene in umirjene.

Kot sem že omenila, ima obleka vodilno vlogo. Stilisti predlagajo nove odtenke – nevtralne barve. Obleka se pojavlja v različnih interpretacijah in poudarja skupino nevtralov, ki gredo od svetlih tonov, karakterističnih za obleko za prosti čas, vse do temnih tonov. Gre za nedefinirane tone, ki mejijo na zeleno ali olivno in predstavljajo zelo razsodno in rafinirano možnost vsakdanje sivih in modnih odtenkov, primernih za moške obleke. Vsakodnevna obleka ob-

sega briljantne črno-bele srednje sive tone + barva ter srednje-temne tone. Vzorci so preprosti, npr. fil a fil, kontrastna ribja kost, ptičje oko, pojavljajo pa se tudi debelejšje črte, tako imenovane »kredne črte«, ki so klasične, vendar očarljive. Lahko so svetle, temne ali barvne. Popularna je vezava laskas (keper 2/1) z uporabo efektov. Teža tkanin se suče od 280 g do 350 g, površina je nekoliko manj gladka kot pri klasičnih, striženih tkaninah.

Elegantna obleka: je zelo temna, od antracitno sive, mornarsko modre, z zelo prefinjenimi vzorci. V ospredju je finost in zadržanost, kar daje videz enostavne, gladke tkanine. Za večerno moško obleko je pomembna črna barva, zelo temna antracitno siva, ki je včasih »prestreljena« s temno zeleno, bordo ali škrlatno. Značilni so majhni motivi, večji karo ali okenski karo.

Hlače: tudi pri hlačah opazimo določene spremembe, in sicer vrnitev klasičnih vzorcev. Površina tkanine je vedno reliefna in včasih ima tridimenzionalen izgled, kar dosežemo z različnimi procesi. Za elegantne hlače je pomembna uporaba visokih števil, kot je finih voln.

Hlače za mlade so nekoliko bolj pestre. Efektne preje, vgrajene v tka-

nino, poživijo površino in so lahko barvite ali ton v tonu, flameji, fini bo-ucelji, nopaste preje, potiskane preje. Uporabljajo se lahko v osnovi in votku ali samo v votku, kar je odvisno od tkanine. Flanere, serži, rover.

Zanimivost so tridimenzionalne tkanine: to so enostavne, gladke ali lažje gladke tkanine. Izgled le-teh je relief in je rezultat uporabe dveh različnih prej, kot je volna in bombaž v isti tkanini ali uporaba dveh volnenih prej znatno nizke in visoke številke. V obeh primerih je velika razlika v debelini ali vitju, povrhu vsega pa je končni izgled odvisen tudi od posebne tehnike apretiranja. Rezultat je neobičajen »lived-in« viden ali tridimenzionalen izgled tkanine.

Za moške suknjiče predlagajo stilisti prefinjeno obarvane tkanine, kar pomeni, da ni več grobih, težkih tweedov ter pretiravanja z efektnimi prejami. Vrnitev k fini volni, shetlandu, lambswoolu, kašmiru. Vzorci z majhnimi motivi ter tudi bolj pogumno vzorčenje za športne suknjiče, blazerje. Luknjice so lahko v mrzlih tonih: sivo-zelena, briljantno zelena, olivna, kolonialna kaki lana, v toplih tonih: rjasti, gorčični, rumenkasti ter v naravnih tonih: svetlo sivi, srednje sivi, z dodatkom barve v osnovi. Vzorci so prav tako preprosti, npr. enojni ali dvojni okenski karo.

Plašči: plašč je prav tako v ospredju, vzorci pa so precej veliki, fantazijski. Namen je iskanje udobnega plašča, ki je dovolj topel za premaganje zimskega mraza.

VLADKA KEŽMAN

Stručni žiri jugoslovenskog časopisa za marketing i tržišno komuniciranje Media Marketing

dodeljuje

diplomu MM

TEENS
Novoteks, Novo Mesto

za koncepciju i realizaciju propagandnog nastupa na sajmu
Moda u svetu '87, na Beogradskom sajmištu.

Glavni urednik MM:

Jure Apih

Predsednik stručnog žirija:

Meta Dobnikar

Beograd, 8. 10. 1987

JAKČEV DOM V NOVEM MESTU

Knjiga o največji zbirki Jakčevih slikarskih del, monografija Jakčevega doma v Novem mestu z 828. črno-belimi in 36. barvnimi reprodukcijami ter v dodatku s 122. črno-belimi reprodukcijami z motiviko NOB. Motivi iz Novega mesta, Ljubljane, Prage, Pariza, Tunizije, ZDA, Norveške, Italije, Velike Britanije, parizanski obrabi, Tito, pot slovenske delegacije na II. zasedanje Avnoj. XIV. divizija... Vezava v umetno platno z barvnim štinitim ovitkom v formatu 23,5 x 29,7 cm s preko 500 stranmi. V predprodaji je cena za 1 izvod 52.000,- din, po izvidu pa bo cena občutno višja. Naročila sprejema Dolenjski muzej, Muzejska 7. 68001 Novo mesto, p. p. 17.

Izkoristite izjemno prilžnost in pohiite s prednaročili, ker je naklada omejena!

JAKČEV DOM V NOVEM MESTU

V galeriji Jakčev dom v Novem mestu je razstavljenih 828 del, ki zajemajo celovit prikaz Jakčevega življenjskega dela. Vsa ta dela bodo v knjigi v celoti reproducirana in v duhu umetnikovih teženj na novo smiselno urejena v 11 poglavjih. Iz njih bodo razvidni umetnikov rod in dom, ustvarjalne in človeške vezi, njegova umetniška pot in poti po svetu; posamezni cikli bodo dopolnjeni z odlomki iz umetnikovih zapisanih komentarjev in pogledov. S tem bo slikovni del knjige spomenik umetnika in dokument celotne dobe. Slikovno gradivo bodo v knjigi pojasnjevala besedila umetnikovih sodobnikov vseh generacij. Zajemala bodo celovite povezave poglede na Jakčevo ustvarjalnost in galerijo, mitimno doživite povezave Jakčeve umetnosti z Dolenjsko in Novim mestom ter značilne vidike njegovega dela.

Milček Komelj: Vodnik po Jakčevem domu

I.

Jože Kastelic: Vstop v Jakčev dom

Luc Menuše: Božidar Jakac in hiša, kratek ogled in še želja

Nace Sumi: O Jakčevem domu, novi nenavadni umetniški zbirki

II.

Tone Pavček: Dolenjska in dolenjski (in moj) Jakac

Barbara Jaki: Razmišljanje ob Jakčevih najpogostejših novomeških motivih

Stane Granda: Jakčevo delo kot vir za slovensko in posebej novomeško zgodovino-pisje

III.

Ivan Sedej: Božidar Jakac med tradicijo in moderno umetnostjo

Spelca Copić: Jakčeve pastelne krajine

Milček Komelj: Simbolika Jakčevih motivov

Zbirko v Jakčevem domu dopolnjuje zbirka 122 del z motiviko NOB v Jakčevi sobi

v oddelku NOB Dolenjskega muzeja v Novem mestu, ki so v monografiji v celoti reproducirana.

Gradivo je zbral in uredil Milček Komelj, celotno besedilo je prevedla v angleščino

Maria Pihler, oblikoval je Peter Simić.

JESEN

Stara jesen je prisopihala,
komaj od starosti je še dihala.

Učenje s seboj je prinesla,
v šoli so se oglasila prva gesla.

Odprla so se šolska vrata!
Adijo naša trata!

Prinesla je tudi darov
veliko prekrasnih plodov.

Sadja je poln lonec,
že bo jeseni konec.

Jesen je bila zelo prima,
njej pa sledi zima.

Aleš Plut
OŠ Novo mesto TOZD XII. SNOUB

RAZSTAVA BEVKOVIH KNJIG

Ta dan bomo posvetili knjigi v spomin na Bevka. Sedemnajstega septembra leta 1890 se je rodil in čez osemdeset let umrl v Ljubljani. Bil je naš najboljši mladinski pisatelj, saj je največ del posvetil prav mladini.

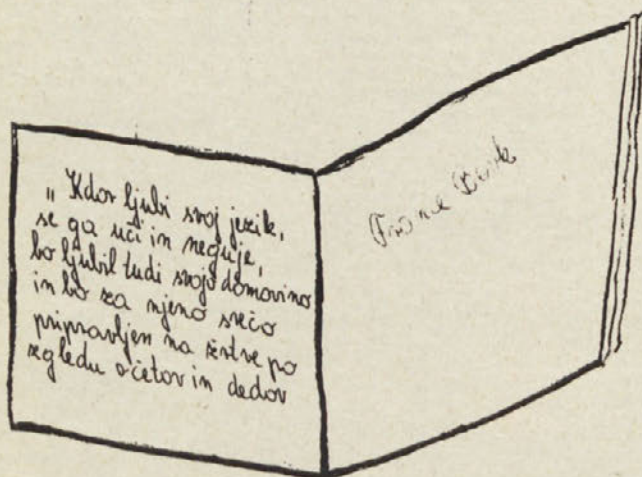
Prišli smo v knjižnico, kjer so bile razstavljene Bevkove knjige. Za otroke: Pastirci pri plesu in kresu, Jagoda, Gregec Petelinček, begavčka, Spodobno se obnašaj, Lukec in njegov škorec, Peter Klepec, Miško Poleno in njegov krst, Naše živali, Ognjeni krst Gregca Petelinčka, Vanka partizanka. Za mladino: Pesterna, Pomedniška, Kurirček Markec, Zlata voda, Učiteljica Breda, Tonček, Mali upornik, Tovariša, Črni bratje,

Grivarjevi otroci, Tatič, Pastirci, Iz iskre požara, Iskra pod pepelom, Rož — Podjuna — Zila, Knjiga o Titu. Za odrasle: Tolminski punt, Kaplan Martin Čedrmac, Tuja kri, Ljudje pod Osojnikom, Moja mladost.

V mislih se srečujem z Blažkom, Metko, Tončkom, Pesterno in drugimi Bevkovimi junaki. Ker jih je tako slikovito opisal, vsakega lahko kar vidim. France Bevk je večino svojega pisanja posvetil mladini. Imel je rad mladino in otroke, kar se lepo vidi iz njegovih del.

Razstava mi je bila všeč, zato naslednjo z veseljem pričakujem.

SAŠA MANCE, 5. b
OŠ Novo mesto, TOZD SNOUB

OBČINSKA ZVEZA
PRIJATELJEV MLADINE
NOVO MESTO

ZAHVALA

za vašo pomoč pri udeležbi delegacije novomeških pionirjev na mednarodnem taboru v Belgiji

V imenu pionirjev, udeležencev mednarodnega pionirskega tabora v Belgiji, ki je bil od 8. do 22. avgusta, v imenu njihovih staršev in zlasti v imenu Občinske zveze prijateljev mladine Novo mesto, se vam pristočno zahvaljujemo za vašo pomoč pri realizaciji udeležbe na tem mednarodnem srečanju pionirjev.

Z vašo pomočjo ste pomembno prispevali k naduse učinkoviti predstavitvi in nastopu naših pionirjev v tujini.

Iskrena hvala za vaše razumevanje in veliko delovnih uspehov!

Novo mesto, avgust 1987

predsednik Občinske zveze
prijateljev mladine:
Jože Jazbec

ZLATA JESEN

Jesen je zelo lep letni čas. Narava se spreminja in pripravlja za zimski počitek. Gozd se je odel v prelepe nianse zlate, rumene, rdečkaste in rjave barve. Z dreves odpada listje. Če se v teh dneh odpravljamo v gozd po kostanj, se nam zdi, kot da bi stopili v pravljичni svet.

Zdi se nam, kot da se nam priklanjajo gobe, da nas pozdravlja v pisana oblachila odeto drevje in nam z vejami hladi razgreta lica. Ptički se zbirajo v večje skupine in se pripravljajo za odhod na dolgo pot. Po strehah se zbirajo lastovke in kakor za slovo obletijo še enkrat vse znane kraje. Kmečki

ljudje so že v glavnem pospravili prideleke s svojih polj in si pripravili ozimnico. Če je dobra letina, je pozna jesen za kmeta najlepše obdobje v letu, ko se z zadovoljstvom odpočije od napornega dela.

Tudi vinogradniki so že pospravili svojo letino. Ker so bili prvi jesenski dnevi zelo topli, je grozdje lepo dozorelo in bilo pravočasno spravljeno v vinske kleti. Čeprav so sedaj nastopili hladnejši jesenski dnevi, se nekateri ljudje še vedno z veseljem odpravljajo v gozdove po kostanj ali gobe.

Jesen je lepa, saj nam postreže z okusnimi sadeži in nepozabnimi doživetji.

LJUBO MIKIČ 8. c.
OŠ Novo mesto TOZD XII. SNOUB

ZAČELO SE JE

Komaj sem dočakal šolo ves srečen in vesel. Nekaj dni počitnic sem preživel tako, da sem zbiral papir in ga odpeljal Dinosu. S tem denarjem sem si kupil zvezke. Mama mi je dala še nekaj denarja za učbenike. Ko je bilo kupljeno vse, sem se spravil k zavijanju. Prilepil sem etikete in na njih napisal napis. Tako so minevali dnevi in dnevi. Začela se je šola.

Dan pred šolo sem ves vesel vzel torbo in vanjo zložil zvezke in učbeni-

ke. Ura je odbila devet. Odšel sem spat. Drugo jutro sem ves presrečen odšel v šolo. Tam smo se zbrali in so nas razdelili v razrede. V razredih je tovariš razložil, kaj bomo delali in dal urnike. Takoj smo volili. Po volitvi smo napisali urnike. Presenetil nas je zvonec, ki je cingljal. Odhiteli smo domov.

Ta dan je bil najljubši dan šole.
SLAVKO LUCIČ 6. a

ZAČELO SE JE

Zadnjih nekaj dni pred začetkom pouka sem na vsak način hotel pozabiti na šolo. A misel mi ni hotela iz glave. Zato sem se začel pripravljati. Tisto noč sem nemirno spal. Že navsezgodaj zjutraj sem stal pred stavbo učenosti, saj se je vse začelo znova. Opazoval sem sošolce in sošolke, ki

so kar žareli od sreče, zaradi ponovnega srečanja. Na žalost sem kar pozabil in prvi dan je veselo minilo. Doumel sem, da se je začelo novo šolsko leto in nadaljevanje tistega, kar gradimo že mnogo let.

LOVRO BABIČ, 6. a

ZNAJTI SE JE TREBA

■ Stare pletene košare ali košarice dobro očistite in jih prebarvajte z barvo v razpršilu (seveda z barvo, ki bo v skladu z osnovno barvo v kuhinji ali jedilnem kotu). Tako bodo ne samo lep okras, ampak boste vanje lahko shranili marsikaj, od sadja do od-

češnikov, rezervnih zamaškov, polivinilastih vrečic, skratka marsičesa, kar se sicer valja po kotih.

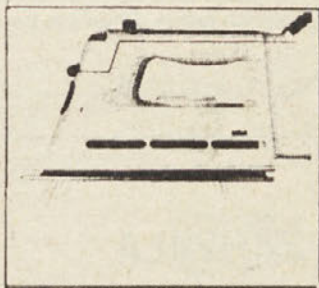
■ Plastičnih steklenic od destilirane vode nikar ne zavržite. Odrežite jim ves ožji del ter jih uporabite za shranjevanje ostankov hrane v hladilniku.

■ Ostanke sveč shranjujte in ko jih boste imeli dovolj, ostanke posameznih barv segrevajte, da se utekočinijo, nato pa jih ulivajte v jogurtovne lončke in sicer tako, da boste vliвали tekočine raznih barv drugo nad drugo. Dokler je vosek še tekoč, vstavite vanj stenj in dobili boste lepo novo svečo.

■ V revijah in časopisih je vse polno različnih receptov. Najlažje se boste znašli med posameznimi uzrezki, če jih nalepite na kartone in vložite v večjo škatlo s pokrovom. Med posamezne kartone vložite nekaj višjih kartonov, ki bodo označevali posamezna področja receptur (juhe, solate, sladice...). Še lepše bo, če boste škatlo poprej oblepili s samolepilno folijo.

Vse rjuhe, ki jih imate namen zlikati, položite na večjo mizo, prekrito s podlogo za likanje. Na razprostrtih rjuhah zlikajte najprej tisto perilo, ki ga je sicer treba likati posebej. Ko ste zlikali vse, kar ste imeli, rjuhe samo zložite, ker so se v tem času že dodobra prelikale. Enako lahko ravnate pri lahkih odejah (če jih seveda smete likati) in pri plenica. Zapomnite pa si še to: lažje in prej boste zlikali perilo, če ne bo presušeno: poberite ga torej, ko je še vlažno in ga takoj zlikajte. Prihranili boste čas in energijo.

PRAKTIČNO

elastiko spojite več istovrstnih klobk in dobili boste le nekaj večjih zavitkov, ki bodo lahko vedno lepo zloženi.

● Starih pletenin ne zavržite, čeprav so povsem neuporabne. Sparajte jih ter spletnite iz njih raznobarno preginjalo ali odejo.

● Klobčič volne se ne bo kotatil po vsem prostoru, če ga imate v manjši polivinilasti vrečki ali pa ga daste v plastični lijak in napeljete nit skozi najožji del.

● Da bi lahko posamezne predmete, ki ste jih spletni za družino tudi brez težav popravili ali pa spletni enak pullover še za koga, si uredite majhen dnevnik pletenja. Vanj vpisujte, s kakšno volno pletete, kakšne znamke je, vpišite barvo volne, številke igel, dodate lahko še opis vzorca. Tako boste imeli zelo dragocen priročnik, ki vam bo v veliko pomoč.

PLETEMO

● Pletilke premažite z lakom za nohte, pa bo pletenje lažje. Lesene pletilke pred uporabo nekajkrat podrgnite ob kos parafina.

● Če radi pletete, imate prav gotovo predal, v katerem shranjujete ostanke volne. V tem predalu seveda ne more biti pravega reda, ker se niti, ki vise s posameznih klobčičev, rade zapletajo. Zato konec vsake niti s selotejmom pritrđite na klobčič, nato pa z

PO GRŠKEM OKUSU

SKORDALIA (ČESNOV PIRE)

Za 4 osebe potrebujemo: 500 g krompirja, 6 velikih strokov česna, 2 žlici kisa, 6 žlic olivnega olja, sol, črni poper, peteršilj.

Krompir operemo in ga v rahlo osoljeni vodi kuhamo 20 minut. Medtem olupimo česen — štiri stroke stisnemo in še drobno sesekljamo, ostala dva stroka narežemo na tanko. Kuhan krompir olupimo in pretlačimo ter ga pomešamo z oljem, kisom in seseklim česnom. Za pikantnejši okus dodamo sveže mlet črni poper. Potresemo s preostankom česna in drobno seseklim peteršiljem. Tako pripravljen krompir ponudimo kot predjed.

PASTITSIO (NARASTEK Z REZANCI)

Za 4 osebe potrebujemo: 500 g širokih rezancev, sol, 1 čebulo, 2 žlici olja, 500 g mletega govejega mesa, beli poper, žličko cimeta, nariban muškati orešek, 1/4 l belega vina, konzervo vloženi olupljeni paradižnikov, šopek peteršilja, 1 rumenjaka, 300 g masla ali margarine, 30 g moke, 1/2 l mleka, 100 g parmezana, maščobo za pekač.

Rezance skuhamo v veliko soljene vode (pazimo, da ne bodo premeški). Po 10—12 minutah

Jedi, ki vam jih tokrat predstavljamo, so značilne za atensko kuhinjo, z njimi pa Grki radi postrežejo ob kakšni slovesnejši priložnosti.

kuhanja jih odcedimo in prelijemo s toplo vodo. Čebulo drobno sesekljamo. V ponvi ogrejemo olje, in prepražimo na njem najprej čebulo, nato še meso in sesekljan peteršilj. Mešanico začnimo s soljo, muškatom, poprom in cimetom in zalijemo z vinom. Paradižnik zrežemo na majhne kocke in ga dodamo mesu s sokom vred. Nekaj časa še dušimo. V drugi posodi ogrejemo malce olja, dodamo moko, malo prepražimo in zalijemo z mlekom. Mešamo, da postane zmes gladka, jo malo pokuhamo in začnimo z malo soli, popra in muškatega oreška. Primešamo rumenjaka in tretjino naribanega parmezana.

Pekač namastimo in ga obložimo s polovico rezancev. Potresemo jih z drugo tretjino parmezana, nato z mesno mešanico, čez njo pa razporedimo še drugi del rezancev in preostanek sira. V ogreti pečici (200° C) pečemo pol ure. Pet minut pred koncem pečenja prelijemo jed z obilom iz mleka, sira in paradižnikov, zvišamo temperaturo in pečemo, da se na vrhu naredi zlatorumena skorjica. Ponudimo z mašano solato.

LOUKOUMADES (MEĐENE KROGLICE)

Za 4 osebe potrebujemo: 1/8 l mleka, 2 žlički zdrobljenih ovsenih kosmičev, 250 g moke, 40 g sladkorja, 2 rumenjaka, 25 g masla ali margarine, 500 g olja, 100 g medu.

Mleko segrejemo in v njem namočimo kosmiče. Moko damo v skledo in v sredi naredimo jamičo. Vanjo vlijemo kosmičevo mleko, dodamo žličko sladkorja in zmešamo v gosto kašo. Za 20 minut postavimo na toplo in posodo pokrijemo. Potem pridene mo preostali sladkor, rumenjaka in malo olja in ugnemo testo. Pustimo ga počivati pol ure. V globlji posodi razgrejemo olje, z žlicama oblikujemo iz testa kroglice in jih zlato rjavo ocvremo. Odcedimo jih, nato pa povajamo v medu.

In še pijača k temu jedilniku: k predjedi ponudimo ouzo, k narastku suho rdeče vino, k medenim kroglicam pa se podata retsina ali pa konjak metaxa.

OTVORITVE

Otvoritve delimo na: a) odprte
b) polodprte
c) zaprte

Glavne odprte otvoritve so: škotska partija, italijanska partija, evansov gambit, obramba dveh skakačev, igra štirih skakačev, ruska igra, kraljevi fianketo, philidorova obramba, dunajska igra, letonski gambit, španska igra.

Glavne podoprte otvoritve so: skandinavska obramba, karo-kan, francoska obramba, aljehinova obramba, nimcovičeva obramba, kraljevi fianketo, pirčeva otvoritev, sicilijanska obramba.

Glavne zaprte otvoritve so: damin gambit, nimcovičeva indijska obramba, damino indijska obramba, kraljevo indijska obramba, grūnfelddova indijska obramba, angleška otvoritev.

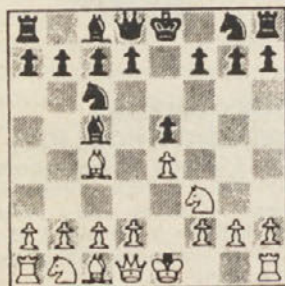
Ogledali si bomo uvodne poteze nekaterih izmed njih.

Odprte otvoritve:

Vse otvoritve, v katerih je prva poteza 1.e4 e5, so odprte. Značilno za nje je nemoten razvoj skakačev in lovcev in sploh dober razvoj v prvih potezah. Težave pa nastanejo v središču. Skorajda namreč ni poti, da bi mi lahko razvijali figure, nasprotnik pa ne. V odprtih igrah zato prevladujejo hitre metode. Z žrtvijo kmeta ali pa tudi figure dostikrat pospešimo razvoj akcije. Vsaka žrtev v otvoritvi se imenuje gambit. Če se nasprotnik žrtvi zoperstavi z nasprotno žrtvijo, pa je to nasprotni gambit.

ITALIJANSKA PARTIJA:

1.e4 e5, 2.Sf3 Sc6, 3. Lc4 Lc5

4.c3

S 4. d3 pa se začne italijanska partija štirih skakačev. 4....d6, 5.Sc3 (Ni

dobro 5. Sg5, ker je to značilen primer prenapetega napada. Črni odgovarja 5... Df6, 6.0-0 Sh6, 7. Dh5 Lg4, 8. Lf7: + Kf8, 9. Dh4 Le2, 10. Te1 Sf7:, 11. Te2: Sd4, in njegova pozicija je boljša), 5...Sc6, 6. Lg5 h6, 7. Lf6: Df6:, 8. Sd5 Dd8, 9. c3 a6! Beli je nekoliko utesnil črnega, vendar samo na videz. Zadnja poteza črnega ni igrana kar tako. Z njo bo namreč zadržal oba lovca, ker mu daje izenačene možnosti.

4...Sf6

Črni ne sme ostati ravnodušen. Beli pripravlja nastop v središču z d4, zato je črni z razvojno potezo ogrozil kmeta na e4.

5.d4 ed4:

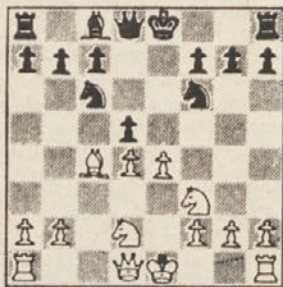
6.cd4: Lb4+

Napadeni lovec se umika s tempom. Če bi črni igral 6.... Lb6, potem bi po 7.d5 Se7, 8.e5 središčni beli kmetje popolnoma stisnili nasprotne figure. 7. Ld2

7.Sc3 pa je grecovo nadaljevanje, v katerem beli žrtvuje kmeta. Zadnje analize so pokazale, da žrtev ni korektna. Na primer: 7...Se4:, 8.0-0 Lc3:, 9.d5 Lf6, 10. Te1 Se7, 11. Te4: d6, 12.Lg5 Lg5:, 13. Sg5: h6! z boljšo igro za črnega.

7...Ld2:+

8.Sbd2: d5

Beli nima več premoči v središču. Črni je s pravočasnim udarom v središču z d5 izenačil.

KSENIJA SKULJ

Obvestilo članom in nečlanom kegljaškega kluba Novoteks

Redni treningi za člane KK Novoteks so se pričeli 1. oktobra na kegljišču LOKA. Ravno tako se ob petkih od 16. ure do 19. ure lahko rekreirajo tudi nečlani. Treningi so za moško in žensko vrsto prav tako ob petkih od 16. do 19. ure.

IO KK Novoteks

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE KADROV
IN PRODUKTIVNOST DELA
NOVO MESTO

DELAVCEM IN OBČANOM

sporočamo, da prirejamo tečaje tujih jezikov in šivanja

• TEČAJI ANGLEŠČINE IN NEMŠČINE ZA OTROKE

Starše vabimo, da svoje šolske ali predšolske otroke vpišejo v tečaje angleščine ali nemščine po prilagojenem programu za posamezno starostno stopnjo otrok. Tečaj poteka v enem semestru dvakrat tedensko po eno uro v popoldanskem času v naših prostorih. Kotizacija za tečaj znaša 40.000 din.

• TEČAJIH TUJIH JEZIKOV ZA ODRASLE

Tečaj je od prve do pete stopnje (angleščina, nemščina, francoščina, italijanščina, latinščina). Potekajo v popoldanskem času dvakrat tedensko po tri šolske ure. Ena stopnja traja en semester — štiri mesece. Kotizacija znaša 100.000 din. Učno gradivo je vračunano v tej ceni. S tečajem pričnemo, če je za skupino prijavljenih najmanj 15 slušateljev. Na podlagi uspešnega preizkusa znanja izdajamo potrdila (spričevala).

• TEČAJI ŠIVANJA IN KROJENJA ZA ZAČETNIKE

Traja 36 ur, dvakrat tedensko po štiri ure v popoldanskem času, praviloma od 16,00 do 20,00 ozir. po dogovoru s slušatelji. Program obsega poleg obvladovanja šivalnega stroja in tehnike šivanja tudi krojenje in šivanje krila, bluze in otroškega oblačila. Kotizacija znaša 40.000 din. S tečajem pričnemo, ko je za skupino prijavljenih 20 slušateljev.

Prijave za vse tečaje sprejemamo vsak delovni dan od 8. do 14. ure v tajništvu zavoda, Ulica talcev 3a (v pritličju poslopja Ekonomske šole). Podrobne informacije lahko dobite po telefonu 21-319 in 21-640. Za tečaje tujih jezikov v tem semestru sprejemamo prijave do 15. oktobra t.l., za šiviljske tečaje pa nepretrgoma oz. do popolnitve skupin.

Prijavljenci plačajo ob prijavi polovico kotizacije, ostalo pa do konca tečaja. Prijava je nepreklicna.

Zavod

ZAHVALA

Sodelavcem v TOZD Predilnica Metlika se ob odhodu v pokoj najlepše zahvaljujem za izkazano pozornost in darilo.

ILIJA SIROČIČ

ZAHVALA

Ob nesreči, ki me je doletela, se najlepše zahvaljujem delavcem Novoteksa in OO ZS v Novoteksu za vso pomoč, ko so mi jo nudili.

CIRILA KUŠER

OGLAS!

V NOVOTEKSU sem zaposlena kot vodja izmene v barvarni in sem trenutno brez stanovanja. Potrebujem sobo s souporabo kopalnice.

Če veste, da kdo oddaja sobo, oz. jo oddajate sami, prosim, sporočite to BILJANI RISTIČ v barvarno.

Za sodelovanje se vam že vnaprej zahvaljujem.

BILJANA RISTIČ

Zahvala

Vsem sodelavkam in sodelavcem predilnice Novo mesto se ob odhodu v pokoj iskreno zahvaljujem za prisrčno darilo.

Lepo vas pozdravlja in vam želi še veliko delovnih uspehov.

Vida Šenica

GLASLO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2200 izvodov.

Glavni in odgovorni urednik: Zvone Preskar. Izdajateljski svet: Miro Jovič (predsednik), Slavko Kavšek, Franc Brezovar, Jelica Spasovski, Jože Starešič, Rudi Vlašič, Jože Zurc, Mojca Jurišič, Marjan Podlogar, Keenija Skulj in Zdenka Židanik. Uredništvo: Novoteks Novo mesto, Foersterjeva 10 — Časopisni stavek, filmi in prelom DIC Novo mesto, TOZD Grafika, tisk Tiskarna Novo mesto.